ROMANIA ROMANA
Colocviu italo-român

(Roma, 10–11 mai 1973)

DE

D. M. PIPPIDI

Din inițiativa Academiei „dei Lincei", cea mai venerabilă și mai reprezentativă dintre multele academii presărate pe întreg întinsul Peninsulei apeninice, și cu colaborarea Academiei R.S. România, a avut loc la Roma, în zilele de 10–11 mai 1973, un colocviu italo-român pe tema *România romană*. Asemenea dialoguri de caracter istoric s-au mai organizat de-a lungul anilor de același for științific, cu subiecte variate, unul din cele mai bogate în rezultate fiind fără îndoială cel menit să comemoreze împlinirea a 2 500 de ani de la întemeierea regatului iranian.

Mai de curînd, o întîlnire cu arheologii englezi se încheia cu publicarea unei plachete speciale: *Britannia romana* (Roma, 1971), și același sfîrșit se poate prevedea și textelor citite de-a lungul celor două zile ale colocviului italo-român de participanții la discuții, aleși dintre membrii celor două academii sau dintre specialiști cu vază ai științei antichității din Italia și România.

Pe lîngă cel ce semnează aceste rînduri, delegația română era formată din academicienii Em. Condurachi și Al. Rosetti și din conferențiarul universitar Hadrian Daicoviciu, de la Universitatea din Cluj. Din partea italiană (contîndu-se pe prezența a numai trei vorbitori români) s-au programat trei rapoarte, încredințate latinistului Ettore Paratore, arheologului Ranuccio Bianchi Bandinelli și epigrafistului Giovanni Forni.

Primul a vorbit despre „pămîntul românesc în zilele lui August" (*La Romania al tempo di Augusto*), oprindu-se cu deosebire asupra mărturiilor privitoare la daci cuprinse în opera marilor poeți ai timpului, fără a uita nici declarațiile despre Dacia și locuitorii ei ale lui Augustus însuși, în marea-i inscripție memorială. Al doilea s-a ocupat de *Columna lui Traian ca document de artă și document politic* — o strălucită analiză a valorii plastice a monumentului și a însemnătății lui ca program de guvernare a „celui mai bun dintre împărați"; în sfîrșit, Giovanni Forni ne-a întreținut despre *Provincia Dacia și politica romană*, desprinzînd semnificația înaintării romanilor la nord de Dunăre în contextul nevoilor de apărare a Imperiului și al politicii ofensive inițiate de Traian la Istru și la Eufrat.

La rîndul lor, delegații români au vorbit despre *Rolul orașelor în procesul de romanizare a Daciei și a Sciției Mici* (Pippidi), *Rolul armatei în procesul de romanizare a Daciei și a Sciției Mici* (Condurachi), *Cultura dacică înainte și după cucerirea romană* (Daicoviciu), încheind cu unele sintetice *Considerațiuni asupra formării limbii române* (Al. Rosetti).

Prima ședință a colocviului, prezidată de vicepreședintele Academiei „dei Lincei", ambasadorul Enrico Cerulli, orientalist de mare faimă, s-a deschis printr-o alocuțiune a acestuia în care, salutînd cu căldură prezența delegaților români, și-a exprimat mulțumirea de a vedea realizîndu-se o inițiativă luată de Academia-gazdă cu ani în urmă și speranța că în viitor se vor putea organiza și alte asemenea manifestări științifice între cele două țări. Tot așa, la încheierea lucrărilor, subliniind calitatea expunerilor ascultate, același vorbitor a anunțat hotărîrea Academiei „dei Lincei" de a favoriza și în viitor, prin toate mijloacele, dezvoltarea legăturilor științifice și culturale cu Republica Socialistă România și cu instituțiile ei academice.

În ansamblu, se poate spune că manifestarea s-a bucurat de o reușită deplină. Pe plan științific, rapoartele, de un înalt nivel, au fost reținute spre publicare într-o plachetă ce urmează a fi editată la Roma în cursul acestui an. Pe plan uman, a reprezentat un prilej fericit oferit delegaților români de a revedea numeroși colegi italieni dinainte cunoscuți sau de a strînge legături cu alții, întîlniți pentru întîia oară.

E de nădăjduit că Prezidiul Academiei R.S. România va examina cu bunăvoință posibilitatea organizării la noi în țară, la o dată cît mai apropiată, a unui nou colocviu italo-român, pe o temă de stabilit prin consultări cu Accademia dei Lincei.